

Dicstelen ezred-vég

Zenés szomorójáték

Szereplők: Fiú, A., F., Kislány, Igazgató, Postás, Haver, Anya, Apa, Politikus I., Politikus II., Katolikus pap, Pravoszláv pap, Katonák kórusa, Angyalok kórusa, valamint katonák, önkéntesek

Prológus

*Égett az ég, és
égett a föld,
körültünk minden
lángba borult.*

*Égett a lég, és
égett a gép,
mifölöttünk szórta
gyilkos terhét.*

*Égett az ég, és
égett a föld,
az égből a halál
szállt le ránk.*

*Égtek a házak, és
égtek a gyárok,
égtek a mezők, és
égtek az erdők.*

*S bennünk mind égtek,
égtek a lelkek,
lángokban állt, igen,
lángokban állt az egész világ.*

I.

Elhagyatott városi udvar, kacat, összevisszaság mindenütt. A fiú egy lépcsőn ül, mellette üveg, kezében műanyag zacskó, ragasztózacskó.

FIÚ: Elmentél hát,
igen, elmentél,
te is elmentél.
Elmentél hát,
igen, elmentél,
te is elmentél.

II.

Hagyományos bácskai szoba, este van, vacsoráznak.

- A.** Már megint hordják a behívókat.
F. Ugyan, hülyeség. Rémhír. Nem hordhatják minden héten.
A. De, de. Délután találkoztam valakivel, aki azt mondta, újra hordják a behívókat.
F. Ki volt az?
A. Nem tudom. Az utcán szembe jött velem, kabátja lobogott a szélben, és valamit motyogott. Amikor odaért hozzám, megállt, megérintette a vállamat, s azt mondta: őt is elviszik.

- F. Kit?
- A. Nem tudom. Csak ennyit mondott: őt is elviszik, majd közelebb hajolt hozzám, és fülembe súgta: hordják a behívókat.
- F. Ugyan, hagyd már. Biztosan valami részeg alak lehetett.
- A. Még meg akartam kérdezni tőle, honnan tudja, de hirtelen eltűnt... Te elmész?
- F. Hova?
- A. Te elmész, ha jönnek érted?
- F. Kik jönnek értem?
- A. Te elmész, ha jönnek érted?
- F. Én értem nem jön senki.
- A. Te elmész, ha jönnek érted?
- F. Értsd már meg, a rohadt életbe, értem nem jön senki.
- A. De az az ember mondta.
- F. Mit mondott az az ember?
- A. Ha elmész, tudom, többé soha nem jössz vissza. Ha elmész,
vissza már sose jössz.
Ha elmész,
nekünk már nem leszel.
Ha elmész,
ki marad meg nekünk?
Ha elmész,
mi lesz majd mivelünk?
Ha elmész,
vissza már sose jössz.
Ha elmész,
nekünk már odalesz mindenünk.
Ha elmész,
ki óv meg bennünket?
Ha elmész,
ki véd meg engemet?

F. Nem megyek sehová.

III.

Sötét szoba. Éjszaka. Ágyban.

- F. Hallod?... Hallod ezeket a tompa puffanásokat, ezt a görgő morajlást?
- A. Nyugat felől jön.
- F. Igen, Baranya felől.

(A kutyák vonítani kezdenek, hosszan, hangosan. A vonítás ugatásba csap át. Autó áll meg a közelben. Kintről hangok.)

- F. Értem jöttek.
- A. Nem, nem.
- F. Legyél csöndben.

(Hangok továbbra is, becsapódik az autóajtó, az autó el.
A kutyák is elhallgatnak.)

- A. Eredj, menj el.
- F. Hova?
- A. Menj át a határon. Legalább néhány napra. Vagy menj át a szüleidhez. Ott nem fognak keresni.
- F. De aztán? Aztán mi lesz?
- A. Nem tudom.
- F. Mi lesz néhány nap után?
- A. Nem tudom.
- F. Mi lesz, ha...
- A. Menj át a szüleidhez.
- F. Most, éjszaka? Halálra rémülnének. Meg hogy hagyjalak itt benneteket éjszakára?
- A. Velünk mi történhet? Semmi. Téged fognak keresni. Minket nem.
- F. De ha erőszakoskodnak veled? Ha föltúrják a házat?
- A. Nem lesz semmi baj. Eredj, készülődj!
- F. Nem megyek.
- A. De, de, menj csak. Meglátod, nem lesz semmi baj.
- F. Nem megyek. Ha értem jöttek volna, akkor most elvittek volna. Ma éjszaka már biztosan nem jönnek.

IV.

Szoba. Otthon.

- F. Találkoztam I.-vel. Azt mondja, biztos forrásból tudja, ezer behívót írtak ki K.-ra.
- A. Te Jó Isten!
- F. Nagyon félti a férjét. Rá is beszélte, menjen át Sz.-re. Azt is hallotta I., hogy le fogják zárni a határt. R. még ma átmegy. Engem is megpróbált rávenni, hogy menjek át.
- A. Menj át te is!
- F. Nem is tudom... De ott is hova megyek, mihez kezdek?
- A. Csak néhány napra legalább, amíg ki nem derül, vajon igaz volt-e az ezer behívó.
- F. Hát, nem is tudom...
- A. Menj, gyere, csomagoljunk össze.

- F. Nem, nem...
- A. Dehogynem, gyere. Holnap majd föl hívsz. Gyere, pakoljunk bele a táskába... Ha valami miatt holnap nem tudnál hívni, majd hívsz holnapután. Nem fog ez sokáig tartani... Törülköző, ing, két váltás fehérnemű, zokni, fogkefe, fogkrém... Holnap, holnapután széthordják a behívókat, s aztán majd meglátod... Aztán majd hazajössz. Ha most elviszik azt az ezer embert, egy ideig nem visznek újakat.
- F. Ezer embert! Tudod, mennyi az?
- A. Ne törődj most azzal. Csak téged ne vigyenek el.
- F. Hát jó, de csak miattatok. (Pakolnak, csomagolnak.)
- F. Nem is tudom...
- A. Eredj, menj már!
- F. Biztos vagy benne, hogy így jó lesz?
- A. Persze, persze, menj már.
- F. Hát jó, megyek.
- KISLÁNY:** Apa, hová mész? Apa, apa, hová mész!...
Ne, ne menj el.
- A. Apa nem megy el messzire. Tudod, csak néhány napra.
- KISLÁNY:** Ne, ne. Ne menj el!
- A. Gyere szépen, kicsikém. Apa majd jön nem-sokára.
- KISLÁNY:** Nem, ne menjen el.
- A. Gyere, hagyjad apát.
- KISLÁNY:** Nem, nem akarom. Ne menjen el.
- F. Nem megyek sehová.
- A. Mi lesz velünk?

ANGYALOK KÓRUSA:

Ha elmész,
vissza már sose jössz.
Ha elmész,
nekünk már nem leszel.
Ha elmész,
ki marad meg nekünk?
Ha elmész,
ki lesz majd mivelünk?
Ha elmész,
vissza már sose jössz.
Ha elmész,
nekünk már odalesz mindenünk.
Ha elmész,
ki óv meg bennünket?
Ha elmész,
ki véd meg engemet?

V.

Gyorsan változó helyszínek, személyek. F. sodródik.

IGAZGATÓ: Tudja maga is, mint mi mindannyian, mi a kötelességünk. Nem hagyhatjuk cserben a hazát! Ha szólítanak, menni kell. Maga még fiatal ember, sokra viheti. A tehetségét kamatoztathatja, s mi nem feledkezünk meg arról, hogy eleget tett hazafias kötelezettségének. Maguké, fiataloké a jövő. És ezt a jövőt csak olyanoknak adjuk, akik azt meg is érdemlik. Kiváló képességeit, mindannyiunk büszkeségére, őszintén remélem, a harc-téren is föl fogja villantani.

POSTÁS: Hiába bujkálsz. Egyszer úgyis át fogod venni. Előünk nem menekülhetsz. Előünk nem lehet elrejtőzni. És minél később veszed át, annál rosszabb lesz. Ha átvetted volna az elsőt, maradhattál volna a kaszárnyában az újoncokat fogadni. Nem vagy te hülye gyerek, hogy ezt ne értsd meg. Kinek jó az, ha ellenkezel? Csak bajt hozol a családotra is. Ha hívnak, menned kell. És bújhatsz vissza az anyádba is, ott is megtalálunk. Csak egy aláírást, és már megyek is tovább.

HAYER: Ugyan, írd alá te is. Én is aláírtam. Mit bírsz? Előbb vagy utóbb, de úgyis elkapnak. És egyszer mindenkire sor kerül. Hát én inkább megyek az elején. Akik előbb elmennek, azok biztosan jobban járnak. És úgyis el kell menni. Hát akkor? Ugyan, ne filozofálj. Vedd át te is. Én már mindent átgondoltam, mindenre fölkészültem. Még egy hét, és indulok. Mit csináljak, bujkáljak örök életemben? Vagy húzzam magammal az aszszonyt meg a gyerekeket egy bizonytalan jövőbe? Inkább elmegyek, leszolgálom az enyémet, és kész.

ANYA: Ne, fiam, ne menj el. Gondolj arra, őt is anya szülte, az ő halála is valakinek annyira fájna, mint nekem a tiéd. Tudod, gyermekkorodban még annak sem örültem, ha puskával játszottál. Azt szerettem volna, ha mindörökre megmaradsz az én kicsi fiamnak. És amikor megszületted... amikor megszületted, keserves sírásra fakadtam, mert tudtam, egyszer elvisznek katonának. Akkor mindenki nevetett rajtam, csak én tudtam, miért sírok. Két karommal már hiába ölelnék, karjaimban már hiába óvnálak...

APA: Sajnálom, fiam, hogy el kell menned. Nem ilyen jövőt szántam neked. Nem ezt akartam.

Nem így akartam. Igazából sohasem hittem el, hogy ez még egyszer megtörténhet. Hogy veled is megtörténhet az, ami velem és nemzedékemmel. Csak nekem sikerült... Sikerült megszöknöm az önkéntesnek mondott brigádból. Pedig kezünket összekötve tereltek bennünket a gyülekezőhelyekre. De nekem sikerült. Mert mi talán mások voltunk még. Keményebbek, szívósabbak. Nagyon félek, fiam, neked már nem fog sikerülni.

POLITIKUS I: Most, amikor a haza végveszélybe került, mindenkinek föl kell sorakoznia a zászló alá. Mindenkinek, az egész népnek egyként kell kiállnia a haza védelmére. Végre eljött az idő, hogy ősi földjeinket egyesítve végérvényesen beírjuk magunkat a történelembe. Mert a mi népünk mennyei nép. Mi kisebbség sehol sem lehetünk. Minden talpalatnyi hely, ahol őseink szent tűzhelyei valaha is voltak, a miénk kell hogy legyen. És a miénk is lesz. Nincs, ki föltartóztathatna bennünket. Nincs, ki ellenállhatna nekünk. Mert mi egy nép, egy ország vagyunk - és vezérünk is egy. A hazáért halni szent!

KATOLIKUS PAP: A mi Urunk, Jézus Krisztus a béke és a szeretet Ura. Hallgassatok az Ő szavára. Kövessétek az Ő útját. Az Ő útja az egyetlen járható út. Ne tévesszenek meg benneteket hamis próféták, bosszúért lihegő galád vezérek. A mi utunk csak a béke és a szeretet útja lehet. Minden más út a pusztulásba vezet. Ha jönnek értetek a háború veszett angyalai, hiteteket ne veszítsétek el, mert tudnotok kell: ha az Úr velünk, ki ellenünk? - És Ő velünk is lesz, ha meghallgatjuk szavát, ha megőrizzük a békét.

PRAVOSZLÁV PAP: Az Úr, a seregek Ura nevében megáldalak titeket és szent fegyvereiteket. Mint az Úr a fáraó népét, pusztítsátok úgy ti is az ellenséget. Mert a háború szent. Mert e háború szent. Szent, szent, szent. Parancsunkat az Úrtól kaptuk, és az Úr velünk harcol! Az Úr nevében menetelünk ősi, szent földjeink föl-szabadítására. A Seregek Ura velünk! A Háború Ura velünk! Győzhetetlen nép vagyunk. Késeitek éle ki ne csorbuljon, golyóitok mind célba találjanak, és ti, mennyei népünk fiai, ti fáradhatatlanul harcoljatok. Kegyelmet ne ismerjete, mert ki nincs velünk, az mind ellenünk!

POLITIKUS II: Véreim, magyarok! Ez a háború nem a mi háborúnk. Azok az emberek nem a mi ellen-

ségeink. Ez a hadsereg nem a mi hadseregünk. Nekünk nem kell és nem is szabad részt vennünk az öldöklésben. Nemcsak azért, mert a frontokon magyar testvéreinkre is lőni kellene, hanem azért sem, mert nekünk semmi közünk az ő vérgőzös elképzeléseikhez. Bátorság, kitarás. Adjanak erőt mindannyiunknak azok a tartalékosok, akik szembe mertek fordulni a katonai gépezettel. Azok, akik nyíltan kimondták: ezt a háborút mi nem tudjuk vállalni.

(A színre berontanak katonák, F.-t megragadják, az megpróbál ellenállni, de a katonák magukkal viszik.)

VI.

Kaszárnyaudvar. Civil férfiak hosszú sora egy épület előtt. Az épületből nevetek kiáltanak, egy-egy név elhangzása után belép egy-egy férfi az épületbe, majd kis idő múlva az épület másik felén távozik, már egyenruhás katonaként. Olyan nevek hangzanak el, mint Kovács, Fehér, Urbán, Sánta, Boros, Kőszegi, Eperjes, Magyar, Takács, Barna, Tillinkó, Vince, Cselédes, Baranyi, Szántó, Lovas, Almási, Kenyeres, Ábrahám, Csizmadia, Apró, Szűcs, Varga, Kocsis, Szabó, Ágoston, Fülöp, Huszár, Fekete, Ács. Miközben a nevetek halljuk.

F.

Hol vagy? Merre vagy?
 Hol kereshetnélek?
 Hol vagy? Merre vagy?
 Mondd, hova mehettél?
 Hol van, merre van,
 hol van az otthonunk?
 Hol van, merre van,
 hol van az asszonyunk?
 Hol van, merre van,
 ki az a jó barát?
 Hol van, merre van,
 ki az, ki ellenáll?
 Hol van, merre van ...
 házunk és gyermekünk?
 Meddig, ó meddig
 fázunk és éhezünk?

(F. is civilként bemegy az épületbe, és katonaként jön ki belőle. Miután minden civilből katona lett:)

KATONÁK KÓRUSA:

Itt e dicső század
dicstelen ezrede.
Immáron hanyadszor
idegen eszmékért
összeterelve?
Rongyosan és bűzösen
várjuk a sorunkat,
mint már annyiszor,
most is mások döntik el
sorsunkat.
Férgek között mi is
féreggé válunk,
idióta tisztak előtt
haptákban állunk.
Velünk vívatják
vitézi harcukat,
a téves csatatéren
mi hagyjuk fogunkat.
Még hősi halott
sem lesz belőlünk,
a ti álmaitokért
gyilkolunk és ölünk.
Itt e dicső század
dicstelen ezrede,
vajon hányszor leszünk még
idegen eszmékért összeterelve?
Beöltöztettek bennünket
játékból gyilkosnak,
kiégett lélekkel
jók leszünk bohócoknak.
De addig még, addig,
jaj, sokat szenvedünk,
féreg között mi is
féreggé leszünk.
Ölni tanítanak: ölj, csak ölj,
itt ölnöd érdem,
– s koporsód födelét díszíti
egy fényes érdem.
Itt e dicső század
dicstelen ezrede,
zsarnoki játszmák
örökös vesztese.

VII

Otthon, F. katonaruhában.

- F. Hahó, ki van itthon? Hahó! Merre vagytok?
A. Igen... rögtön... te jó ég, te vagy az? Hát te vagy az. Úristen, hogy nézel ki?
F. Látod, katona lettem.
A. Katona lettél.
F. A gyerekek?
A. Iskolában.
F. Iskolában?
A. Hát persze. Fél egykor ér véget a tanítás. Még nem jöttek meg.
F. Tanítás?... Iskola?... Mióta van iskola?
A. Ugyan, ne hülyéskedj már. Hogyhogy mióta van iskola?
F. Iskola nem volt. És most sincs. Nincsenek tantermek, nincsenek padok, székek. Nincs iskola-csengő és nincsenek tanárok sem. És... és nincsenek diákok sem. Se fiúk, se lányok... Nincsenek, nem is voltak soha. Soha, soha!
A. Mi van veled? Mit beszélsz?
F. Nincs tábla és nincs kréta. A tábla szélén nincs szivacs. A falon nincsenek képek, a szekrényekben szobacipők és dolgozatfüzetek. Nincs iskola. Nincs. És a diákok... Soha diákok sem voltak. Soha, soha!
A. Istenem, mi van veled? Nyugodj már meg, halod?
F. Nincs iskola! Nincsenek diákok... Ott voltam én is...
A. Hol?
F. Ott, ahol az iskola helyén üszkös romhalmaz volt. És a romok között... a romok között elszenesedett kezek, lábak. Bomló, szétroncsolt arcok. Görcsbe merevedett ujjak. Cipők, lábak test nélkül. Érted? Lábak test nélkül, kezek test nélkül... Ó, Istenem, Istenem...
A. Gyere, gyere, nyugodj meg.
F. Láttam, ahogy egymást ölelték, kicsinyke lányok, egymást ölelték, hallottam sikolyukat, hallottam sikolyukat...
A. Gyere már, nyugodj meg. Na, jól van, nyugodj meg.

VIII

Otthon.

- A. Muszáj visszamenned?
 F. Hogy érted, hogy muszáj?
 A. Talán meg lehetne oldani, hogy ne menj vissza.
 F. Ugyan.
 A. De, talán meg lehetne próbálni.
 F. Nem lehet.
 A. Próbáld meg, szökj át a határon.
 F. Akkor, amikor még lehetett volna, sem próbáltam, nemhogy most.
 A. Miért, mi van most?
 F. Most katona vagyok. Vissza kell mennem az egységemhez.
 A. Most hülyéskedsz?
 F. Nem, dehogyis.
 A. Milyen egységhez kell visszamenned?
 F. Az enyémekekhez. A mieinkhez.
 A. Próbáld meg, szökj át a határon, s egyszer csak véget ér ez az örület... Majd eladunk mindent, és utánad megyünk a gyerekekkel. Odaát előlről kezdenénk mindent.
 F. Nem lehet. Most már nem lehet. Visszavárnak.
 A. Te megőrültél? Kik várnak vissza?
 F. Az egységem.
 A. Az egységed? És a gyerekek, meg én? Te örült vagy! Miféle egységről beszélsz, amikor itt vagyok én meg a gyerekek?... Az nem számít?
 F. De, számít... csak vissza kell mennem.
 A. Kérlek, ne menj vissza! A gyerekeinkre kérlek, a szerelmünkre, az évekre, amiket együtt töltöttünk, kérlek, ne menj vissza!
 F. Nem lehet.
 A. Ne menj vissza, mert ottveszel. Megölnek, megbolondulsz. Nem fogsz soha többé visszajönni. Mi lesz velünk nélküled?
 Ha elmész,
 vissza már sose jössz.
 Ha elmész,
 nekünk már nem leszel.
 Ha elmész,
 ki marad meg nekünk?
 Ha elmész,
 ki lesz majd mivelünk?
 Ha elmész,
 vissza már sose jössz.

Ha elmész,
 nekünk már odalesz mindenünk.

Ha elmész,
 ki óv meg bennünket?
 Ha elmész,
 ki véd meg engemet?

- F. Muszáj visszamennem.
 A. Ne, kérlek, ne...

IX.

Katonák szálláshelye, tulajdonképpen egy volt lakóház, csak minden összedobálva, feldúlva. Föltűnően sok üveg szanaszét.
 Sörösládák.

- I KATONA: Na, milyen volt otthon?
 F. Jó.
 I KATONA: Az asszony megismert még?
 F. Meg.
 I KATONA: Nem találtál ott senkit?
 F. Nem.
 I KATONA: Sikerült az asszonyt jól megkefélned?
 F. Te rohadt személtáda. Fogd be a pofád, mert agyonverlek! Érted! A kurva anyádat!
 I KATONA: Na, na, nyugi, haver, nyugi.
 II KATONA: Elég legyen! Hagyjátok abba!
 F. Mit szarakodik velem? Kitaposom a belét, ha nem hagy békén!
 I KATONA: Nyugi, haver. Én is ott leszek.
 F. Hát akkor gyere, te rohadék!
 II KATONA (Pisztolyával a levegőbe lö.): Hagyjátok abba!
 (F. és az I. Katona lenyugszanak.)
 II KATONA: Néhány nap múlva el fogod felejteni.
 F. Tudom, de most még nagyon rossz... Fölfoghatatlan ez az átmenet a normális életből a háborúba. Otthon minden nyugodt, meleg. Talán jobb lett volna haza se menni.
 II KATONA: Fogd! (Üveget nyújt át F.-nek.) Egy hét múlva a látogatásod emlékké fakul már. Olyan emlék lesz, mint a gyerekkorod, a gyerekeid, a munkád, az összes rokonod. Tudni fogod, valamikor, régen volt idő, amikor még nem volt háború, volt egy normálisnak mondható életed, aztán valami történt, s te belekerültél egy olyan világba, amit elképzelni sem tudtál. Fölborult minden addigi értékrend, összeomlott az addigi életed. Örökre eltűnt. Mert ha meg is ússzuk, a

mi életünk többé már nem lesz olyan, mint volt. A háborút magunkkal fogjuk cipelni a halálunkig. Meg még tovább, azon is túl. Mert a gyerekeinkben is tovább fog élni.

I. KATONA: Mit beszéltek itt összevissza. Azért vagyunk itt, mert itt kell lennünk. Vállaltad te is, meg te is... Ahogy én is. Ha nem akartad volna, el sem kellett volna jönnöd. De most itt vagyunk. Mindannyian. Inkább adjatok még cigit.

II. KATONA: Nem akartam. Egyáltalán nem akartam, de már nem bírtam a zaklatásokat sem. Négyszer küldtek behívót. Az ötödikre jelentkeztem. Ha megszólalt a csengő, mindannyiunknak görcsbe rándult a gyomra. A feleségem nem mondta, de láttam rajta. Meg a gyerekeken is. Teljesen ki voltunk akadva.

I. KATONA: Hülyeség. Nem így kell fölfogni. Vedd úgy, hogy ez is csak egy jó buli. Én csak egy behívót kaptam. Nem mondom azt, hogy vártam, de nem is bánom, hogy itt vagyok.

II. KATONA: Hülye vagy!

I. KATONA: Miért? Munkám már két éve nem volt. Próbáltam alkoholt csempészni. Meg benzint is. Ment is a dolog, amíg le nem buktam. Elvették az autómot.

F. Hány literes volt a tartálya?

I. KATONA: Csak kétszáz. A benzinnek. Meg száz az alkoholnak. Odafele alkohol, visszafelé benzin. Szóval, jól működött. De aztán megtükröztek a határon, és ottfogták a Merdzsót.

II. KATONA: Miért nem vettél másik kocsit?

I. KATONA: Mert az útlevelem is megtelt. Már a belső borítóra is ütöttek pecsétet. A rendőrségen azt mondták, addig nem adnak másikat, amíg el nem megyek védeni a hazát. Hát most itt vagyok. Védem a hazát, egy másik országban. Ezzel meg ezzel. (Egyik kezében üveg, a másikban cigaretta. Mindhárman jót nevetnek. Gránát süvítése hallatszik, becsapódik, a repeszek halálosan megsebesítik az I. Katonát.)

F. Fedezékbe, fedezékbe!

II. KATONA: Vigyázz! (Puskáik után kapnak, vaktában lövöldöznek.)

X.

A helyszín ugyanaz.

I. ÖNKÉNTES: Gyerünk, emberek, gyerünk! Sorakozó, gyerünk, gyerünk! Mozogjatok! Ébresztő! Gyerünk, gyerünk! (Nyolc-tíz katona felsorakozik, közöttük van F. és a II. Katona is.)

HADNAGY: Nos, emberek. Elérkezett az igazi bevetés ideje. Ti lesztek azok, akik fedezik az önkénteseket. Repülünk és tankjaink az első hullámban bombáznak. Azután az önkéntesek vonulnak végig a falun. Őket követitek ti. Mindent, ami még akkor is mozog, meg kell semmisíteni. Kegyelem nincs senkinek. Hadifogoly nincs, csak ellenség van, akiket meg kell semmisíteni. Remélem, érthető?

F. És mi lesz a gyerekekkel?

HADNAGY: Nincsenek gyerekek. Ellenség van. Ellenség! Világos?

F. De olyan falu nincs, ahol nincsenek gyerekek meg asszonyok.

HADNAGY: Nincsenek gyerekek, meg asszonyok sem. Érthető?

II. KATONA: Én nem tudom megcsinálni.

HADNAGY: Mit nem tudsz megcsinálni?

II. KATONA: Nem tudok gyerekekre löni.

HADNAGY: Lépj ki a sorból! Mondom, lépj ki a sorból! (II. Katona kilép, a Hadnagy előrántja revolverét, és közelről fejbőlövi. Az önkéntesek a többi tartalékos, mire észhez tévének, csőre töltött fegyverekkel körbefogják.)

HADNAGY: Van-e még valaki, akinek el kell magyaráznom a feladatát? Ez háború!

Ez itt háború,
bármilyen szomorú.
Nincsenek gyerekek,
asszonyok, öregek.
Nincsen megbocsátás,
tévedés, hátrálás.
Ez itt háború,
bármilyen szomorú.
Nincsenek emberek,
katonák, értitek?
Nincsen más semmi sem,
ölni, csak az érdem.
Ez itt a háború,
bármilyen szomorú.
Nincsenek gyerekek,

asszonyok, emberek.
Nincsenek öregek,
katonák, értitek?
Ez itt a háború,
bármilyen szomorú.

KATONÁK KÓRUSA (kesergő):

Itt e dicső század
dicstelen ezrede.
Mi vagyunk gyilkosoknak
kijelölve.
Nem akarunk ölni,
mégis gyilkolunk.
Nem akartuk ezt így,
mégis itt vagyunk.

XI

Rögtönzött kórház. Sebesültek tábori ágyakon, a földön.
Jajveszékélés.

- III. KATONA: Ne, ne, nem akarom! (Amputálják a lábát.)
IV. KATONA: Mit csináltak? Mire vártok? Gyertek már!
A jó anyátokat! Gyertek, gyertek!
III. KATONA: A lábam! Ne, ne vágjátok le a lábam!
Nem engedem. Megőrülök, úgy fáj, ne, ne!
IV. KATONA: Fedeztetek bennünket. Itt most átvágunk!
V. KATONA: Vágd el a torkát! Ne ordítson, vágd már!
III. KATONA: A lábam, a lábam...
IV. KATONA: Vigyázz! Bekerítenek. Figyelj oldalra, ott az ellenség. Ott vannak. Lőj, löjtek már!
III. KATONA: A lábam...
IV. KATONA: Ne engedjétek át őket! Hol vannak a repülők? Miért nem jönnek már?
V. KATONA: Tovább, tovább! Vért akarok! Még több vért!
IV. KATONA: Tüzeljétek, a kurva anyjukat, löjétek őket!
V. KATONA: Gyere te is, szépségem.
III. KATONA: A lábam!
V. KATONA: Vért, vért!
IV. KATONA: A repülők! Itt vannak a repülők!... Mit csináltak? Ne, ne bennünket, itt mi vagyunk!
Rohadtak, hát nem látjátok, hogy itt mi vagyunk?
V. KATONA: Vért akarok, még több vért!

- IV. KATONA: Megőrültetek? Ne ide löjtek, barmok!
Ne ide!
V. KATONA: Téged is, meg téged is, meg még téged is, te vén ringyó, bűdös kurva.
IV. KATONA: Ne, ne ide! A rohadt anyátokat, ne ide!
Ott van az ellenség, hát nem látjátok?
III. KATONA: A lábam, mi lesz velem láb nélkül? A lábam!
V. KATONA: Vért!
IV. KATONA: Széltőlők bennünket, barmok. Ne löjtek ránk! Itt mi vagyunk.
V. KATONA: Még vért akarok! Fürödni akarok benne.
Vért, vért!
III. KATONA: (Leesik az ágyról, a földön fetrengve.) A lábam.
Nem engedem. Nem adom a lábam.
IV. KATONA: (Párnáját a fejére szorítja, zokog.) Ne löjtek bennünket; ne löjtek bennünket.
V. KATONA: Segítség, megfulladok, segítség!
Elmerülök, segítség, megfulladok.

XII

Katonák szálláshelye.

- VI. KATONA: Megúsztuk.
F. Meg.
VI. KATONA: Rosszabbul is járhattunk volna.
F. Igen.
VI. KATONA: Maradt még a pálinkából?
F. Nézd meg.
VI. KATONA: Na, ez mára elég is lesz. Holnap meg majd csak hoznak. Kérsz?
F. Nem.
VI. KATONA: Cigit?
F. Nem.
VI. KATONA: Láttad te is?
F. Mit?
VI. KATONA: Hogy a mieink bombáztak bennünket?
F. Láttam.
VI. KATONA: És?
F. Mit és?
VI. KATONA: Hogy tehettek ilyet?
F. Nem tudom.
VI. KATONA: Rohadt dögök. Hogy tehettek ilyet?
Előbb belénk eresztettek két sorozatot, majd a következő hullámban meg bombáztak bennünket. A kurva anyjukat.

- F. Azt.
VI KATONA: Hányan másztunk ki belőle?
 F. Nem tudom. Talán tízen, tizenketten? Nem tudom.
VI KATONA: Úgy, tízen, tizenketten. De hogy nem tudták, hogy ott mi vagyunk?
 F. Nem tudom.
VI KATONA Úgy lehet, tudták.
 F. Lehet.
VI KATONA: Úgy lehet, szándékosan akartak kinyírni bennünket. A kurva anyjukat.
 F. Lehet.
VI KATONA: Te, ezek mindenre képesek. Láttad, mit csináltak az önkéntesek?
 F. Láttam.
VI KATONA: Őrjöngtek. Megőrültek... Te, ezek bennünket sem kímélnének.
 F. Nem hát.
VI KATONA: Őrült banda. Mocskos gyilkosok. A kurva anyátokat, piszkos gazemberek! Haza akarok menni! Haza akarok menni!
 F. Engedjétek haza bennünket! Haza akarok menni!
VI KATONA és F. (együtt): Haza akarok menni! Haza akarok menni! Haza akarok menni!
 F. (Ieroskad)
VI KATONA (mellé): Igyál.
 F. (Az üveg után kap, amíg iszik, VI. Katona cigarettát vesz elő, mindketten mohón szívják, s közben megisszák az egész üveg pálinkát.): A töltényes ládák üresek voltak, pedig a pecsétet mi téptük le róluk.
VI KATONA: Meg volt, akit pisztollyal küldtek ki a frontra.
 F. Az egyetlen szerencsénk az volt, hogy véletlenül elsült az a puska.
VI KATONA: Ha az el nem sül, biztosan mi is ott maradunk, éppen úgy, mint a hatodik szakasz.
 F. Azok, akiknek hatvan, hetven halottjuk volt?
VI KATONA: Igen, és a halottaiknak lógott a bele, ahogy hozták őket vissza az ütközet után.
 F. Igen, ez volt az egyetlen szerencsénk. Miután az a puska elsült, micsoda lövöldözés kezdődött! Mi azt hittük, ők támadtak meg bennünket, ők meg azt, hogy mi indítottunk támadást.
VI KATONA: Az örült tankosok a fejünk fölött kezdtek el lövöldözni. Másfél méter sem volt.
 F. Visszavonuláskor meg majd eltapostak bennünket.
VI KATONA: A rohadt anyjukat! Ilyen szervezetlenséget!

- F. Nem szervezetlenség ez. Nagyon is meg volt szervezve. Majdnem tökéletesre sikeredett. Ha az a puska nem sül el... Haza akarok menni!
VI KATONA és F. (együtt): Haza akarunk menni! Haza akarunk menni! Haza akarunk menni!

ANGYALOK KÓRUSA:

Millió, millió éve már
 nincs háború, fájdalom,
 nincs halál.

Millió, millió éve már
 csak béke van, szeretet,
 nincs halál.

Millió, millió éve már
 ember az embernek nem metszi el
 torkát.

Millió, millió éve már.

XIII.

Utca, önkéntesek.

- I ÖNKÉNTES:** Ott van, oda löjétek, tűz! (Egy házra tüzelnek, hosszan, kíméletlenül.)
II ÖNKÉNTES: Gyere ki! Nincs semmi esélyed, gyere ki! (Még néhányat belelőnek az épületbe. Főlemelt kezekkel előjön két hét-nyolc éves forma gyerek meg egy öregasszony.)
I ÖNKÉNTES: Ki van még bent?
ÖREGASSZONY: Senki.
I ÖNKÉNTES: Ne hazudj, te vén ringyó! Ki van még bent?
ÖREGASSZONY: Mondom, senki.
II ÖNKÉNTES: Tegnap innen lőtték bennünket.
ÖREGASSZONY: Kicsoda? Talán ezek a gyerekek vagy én?
I ÖNKÉNTES (Újbb sorozatot lő a házra.): Gyere elő!
ÖREGASSZONY: Mondom, nincs bent senki.
I ÖNKÉNTES (Fejével int a többi önkéntesnek, azok további lövöldözéssel, gránátokkal "beveszik" a házat.)
III ÖNKÉNTES: Nem találtunk senkit.
I ÖNKÉNTES: Hova bújt el?

ÖREGASSZONY: Kicsoda? Mondom, nincs itt senki.
Nem is volt rajtunk kívül.

I. ÖNKÉNTES: Hazudsz! Ki volt az, aki tegnap ránk lőtt?

ÖREGASSZONY: Innen senki. Nem látod, egyedül vagyok a gyerekekkel.

III. ÖNKÉNTES (Kést szegez az Öregasszony torkának.):
Hova rejtettétek el?

ÖREGASSZONY: Sehova. Nem is volt kit elrejtteni.

III. ÖNKÉNTES: Hazudsz, kutya! (Egy hirtelen mozdulattal elkapja az egyik gyereket.) Mondd meg, vagy meghal a gyerek!

ÖREGASSZONY: Nem, ne, nem volt senki!

III. ÖNKÉNTES (Elvágja a gyerek torkát, ellöki magától, és megragadja a másik gyereket.): Hova rejtetted el?

ÖREGASSZONY: Sehova. Kérlek, ne! Ne, inkább engem öl meg. Ne!

III. ÖNKÉNTES (Azonos módon megöli ezt a gyereket is.):
Beszélj, te vén kurva! Hol van? Hol?

ÖREGASSZONY: Nincs senki.

III. ÖNKÉNTES (Elvágja az öregasszony torkát is, belerúg.)

I. ÖNKÉNTES: Gyerünk!

ANGYALOK KÓRUSA:

Millió, millió éve már
nincs háború, fájdalom,
nincs halál.

Millió, millió éve már
csak béke van, szeretet,
nincs halál.

Millió, millió éve már
ember az embernek nem metszi el
torkát.

Millió, millió éve már.

XIV.

Kórház.

I. ÖNKÉNTES: Én vagyok a templomtorony. Célozz!
Tűz!... Nem hallod, te bamba! Én vagyok a
templomtorony.

II. ÖNKÉNTES: De mivel löjek? Ágyúval vagy puskával?

I. ÖNKÉNTES: Mit akarsz eltalálni? A tornyot vagy a
harangozót?

II. ÖNKÉNTES: Nem is tudom. Inkább a harangozót.

I. ÖNKÉNTES: Célozz! Tüzelj!

II. ÖNKÉNTES (Mintha puskát tartana a kezében.): Talált!

I. ÖNKÉNTES: A fenét. Mellé lőttél, te bamba.

II. ÖNKÉNTES: Akkor lövök ágyúval. (Céloz.) Nem
talált.

I. ÖNKÉNTES: Még egyszer!

II. ÖNKÉNTES (Újra hosszasan céloz.): Talált!

I. ÖNKÉNTES: Talált! Ledől a torony, és vele a
harangozó is!

II. ÖNKÉNTES: Eltaláltam, eltaláltam!

I. ÖNKÉNTES: Jól van, fiam. Kitűnően célzol. Méltó
vagy arra, hogy tagja lehess egységünknek. Ha
így folytatod, kitüntetésben is részesítünk.

II. ÖNKÉNTES: Nagy büszkeség számomra, hogy a
hazámat szolgálhatom.

III. ÖNKÉNTES (Pöfögve, mint a kisgyerekek.): Én vagyok
a buldózer. Én vagyok a buldózer.

I. ÖNKÉNTES: És te, fiam, hogy szolgálod a hazát?

III. ÖNKÉNTES: A tőlem telhető legjobban. Minden hul-
lát összetúrtam, még a kukoricást is letaroltam,
nehogy véletlenül maradjon egy-két halott,
amiből aztán azok a seggfej kéksapkások prob-
lémát csinálhatnának. Én vagyok a buldózer. Én
vagyok a buldózer. Jó nagy gödröt ástam, abba
túrtam bele mindet. A sok rohadékot.

I. ÖNKÉNTES: Derék, derék.

III. ÖNKÉNTES: A disznók nem akarták adni őket.
Némelyik annyira mohó volt. Pedig voltak jó két
mázsásak is. És csak zabáltak, zabáltak... Én
vagyok a buldózer, én vagyok a buldózer.

I. ÖNKÉNTES (II. Önkénteshez): Látod, fiam! Akinek ilyen
katonasága van... Büszke vagyok rátok. Nagyon
büszke.

KISKATONA (Hirtelen fölül az ágyában, kezével hadonászik.)

I. ÖNKÉNTES: Te mit csinálsz?... Állj vigyázzba előt-
tem, ha hozzád szólok! Mit csinálsz?

KISKATONA (Továbbra is csak hadonászik, értelmetlen
szavakat nyög, nyüszít.)

I. ÖNKÉNTES: Mit csinálsz, te barom? Nem hallod?
Válaszolj, te szarházi! Hallod-e? Hozzád
beszélék!

KISKATONA: Tűz, tűz, tűz van... ég, égnek, nem
akarom... nem bírom elviselni, nem... megvaku-
lok a lángoktól, nem bírom... elviselni ezt a
bűzt... nem... ne hordjátok ide őket... elég volt...
lángol... a szeme... a fogai... ne... ne... nem

bírom ezt a büzt... ember... máglya... ember...
 máglya... emberek... embe... rek... máglya...
 mág... lya... ember... mág... lya... a lángok...
 engem is égetnek... égetnek... engem is...

I. ÖNKÉNTES: Vigyázz! Állj előttem vigyázzba!

KISKATONA: A lángok... a lán... gok... a tűz... ó...
 nem...nem...

I. ÖNKÉNTES: Megtiltom! Vigyázz! Megtiltom!

KISKATONA: A lán... gok... hányanom kell... a bűz...

I. ÖNKÉNTES: Vigyázz! Vigyázz! Jobbra igazodj!
 Vigyázz!

KISKATONA: A... bűz... a lángok... nem... nem, nem...

I. ÖNKÉNTES (II. Önkénteshez): Hozzám! Hallgattasd el
 ezt a barmot!

II. ÖNKÉNTES (Egy párnát a Kiskatona fejére szorít, az meg-
 fullad.)

I. ÖNKÉNTES:

Vigyázz! Igazodj!
 A parancsot én adom!
 Vigyázz, igazodj!
 Urad most én vagyok.
 Vigyázz, igazodj!
 Mindenki én vagyok.
 Vigyázz, igazodj!
 A tábornok én vagyok.
 Vigyázz, igazodj!
 Az elnök is én vagyok.
 Vigyázz, igazodj!
 A parancsot én adom.
 Vigyázz, igazodj!
 Apád is én vagyok.
 Vigyázz, igazodj!
 A jó anyád én vagyok.
 Vigyázz, igazodj!
 A parancsot én adom.
 Vigyázz, igazodj!
 A szeretőd én vagyok.
 Vigyázz, igazodj!
 A parancsot én adom.
 Vigyázz, igazodj!
 Gyilkolj, ha akarom.
 Vigyázz, igazodj!
 Pusztulj, ha én mondom.
 Vigyázz, igazodj!
 Vigyázz, igazodj!

XV.

Katonák szálláshelye.

TISZT: Emberek, ébresztő, gyerünk, gyerünk! A
 néphadsereg vezérkara különleges cse-
 megében részesít ma benneteket. Olyan pornót
 láttok, amitől elsül a farkatok.

NÉHÁNY KATONA: Éljen, éljen! (Fütyögnek is hozzá.)

F. A hülye anyátokat!

TISZT Meglátjátok, hogy csinálják a nagymenők.

VII. KATONA: Úgy, ahogy én is szoktam.

TISZT: Csak aztán a tűzerek nehogy időnap előtt
 elsüssék az ágyúikat.

VII. KATONA: Attól te ne tarts! Az én ágyúm mindig
 idejében sül el. És még mekkorát durran!

F. Éppen ez hiányzik nekünk. E nélkül meg sem
 lettünk volna!

TISZT (F. felé fordul.): Valamit mondtál, katona?

F. Csak annyit, hogy e nélkül meglettünk volna.

TISZT: Nem kötelező, katona. Te majd csukd be a
 szemedet.

VII. KATONA: Vagy fordítsd el a fejedet.

F. Anyádat, hülye buzi!

TISZT: Gyerünk, gyerünk, kezdődik a mozi! (Vetítőt
 hoznak be, a filmet a falra vetítik.)

VIII. KATONA: Hú, nézd, micsoda cicik!

VII. KATONA: Add ide, add ide nekem.

VIII. KATONA: Ide, nekem.

VII. KATONA: Anyám, milyen fara van.

VIII. KATONA: És hogy kever!

VII. KATONA: Te mit csinálnál velem?

VIII. KATONA: Csak lenne itt, majd megmutatnám.

VII. KATONA: Gyere, gyere, adjál nekem is.

VIII. KATONA: Nőt akarok, nőt akarok!

VII. KATONA: Majd én megmutatnám neked, hogy célzok.

VIII. KATONA: Nőt akarok!

VII. KATONA: Megőrülök, gyere ide, gyere, gyere!
 (Hatalmas robbanások hallatszanak, villanások
 kíséretében. Olyan erősek a robbanások, hogy az épület
 beleremeg.)

IX. KATONA: Fedezékbe, fedezékbe! Bombáznak
 bennünket. (Nagy zűrzavar, egyesek puskájukkal
 lövöldöznek, közben a robbanások tovább hallatszanak.
 Lökődés, fejtelenség.)

TISZT (Berohan.): Nyugalom, emberek, nyugalom. Hallod, állj! Állj meg, ne rohanj! (Föllökik, előrántja pisztolyát, az egész tárat a levegőbe engedi.) Nyugalom, álljatok meg. Ezek a mieink. Álljatok meg! A tüzérségünk lövi őket. Állj meg! Hát nem látod, hogy ide nem csapódik be gránát! Állj már meg, te örült! A mieink ezek. Hallod! A mieink ágyúznak. (A katonák lassanként lecsillapodnak, miközben az ágyúzás tovább folyik, röhögésbe törnek ki. Elül az ágyúzó. A hirtelen támadt csendben.)

VIII. KATONA: Hol van az a nagymellű, szőke dög? Nézzük tovább a filmet! (Egyre erősödő zúgás hallatszik, becsapódik egy rakéta. Hatalmas robbanás.)

XVI.

Katonák szállása. Mindenfelé törmelék, hullák, jajgató sebesültek. F. botladozik a sebesültek és a hullák között.

F. Felejtselek-e el téged, vagy talán téged? És te feledelek-e a rád fröccsenő vért? Te voltál az, ki embert fűrészelt, és te, ki anyjából vágta ki gyermekét? Te, te szétrobbantott fejű szörny, te hány emberi fejet vágta le? S ő volt a társad, kivel emberfejekkel labdázta? Felejtsem-e a mérhetetlen kint, a szenvedést, amit okoztatok... és okoztunk? Agyamból hogyan törölhetném ki az üszkös gerendák és a bomló hús szagát? Hogy a sírást és a zokogást? Hány megcsonkított hulla, fölfújódott jószágok, emberi és állati tetemek összekeveredett halmjai.

KATONÁK SZELLEMKÓRUSA:

Itt e dicső század
dicstelen ezrede.
Immáron hanyadszor
idegen eszmékért

összeterelve?
Rongyosan és bűzösen
vártuk a sorunkat,
mint már annyiszor,
most is mások döntötték el
sorsunkat.
Férgek között mi is
férgékké váltunk,
idióta tisztak előtt
haptákban álltunk.
Velünk vívatták
vitézi harcukat,
a téves csataterén
mi hagytuk fogunkat.
Még hősi halott
sem lett belőlünk,
a ti álmaidokért
gyilkoltunk és öltünk.
Itt e dicső század
dicstelen ezrede,
többé már nem leszünk
idegen eszmékért
összeterelve.
Beöltöztettek bennünket
játékból gyilkosnak,
kiégett lélekkel
jók voltunk bohócnak.
Meddig, még meddig,
jaj, sokat szenvedünk,
férgek közt mi is
férgékké leszünk.
Ölni tanítottak: ölj, csak ölj,
itt ölnöd érdem,
– s koporsónk födelét díszíti
egy fényes érdem.
Itt e dicső század
dicstelen ezrede,
zsarnoki játszmák
örökös vesztese.

- vége -